เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพุธที่ 10 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 28 มิถุนายน 2009 เวลา 18:15 น.

บทร้อยกรองแบ่งเป็น ๕ ประเภทใหญ่ๆ คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย

บทร้อยกรองแต่ละประเภทยังแบ่งเป็นประเภทย่อยๆได้อีกมากมาย เราสามารถแบ่ง

ประเภทของร้อยกรองได้ เพราะมีลักษณะบังคับที่แตกต่างกัน

ลักษณะบังคับของร้อยกรองประเภทต่างๆสรุปได้ดังนี้

๑ .คณะ

๒ . คำ

๓. สัมผัส

๔. คำเป็น - คำตาย

๕. คำครุ - ลหุ

๖. เสียงวรรณยุกต์

๗. คำเอก - โท

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพุธที่ 10 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 28 มิถุนายน 2009 เวลา 18:15 น.

๘. คำขึ้นต้น

๙. คำร้อย

๑๐. คำลงท้าย

คณะ

คณะ คือ ข้อกำหนดว่าร้อยกรองชนิดนั้นจะต้องมีจำนวนคำเท่าใดใน ๑ วรรค ๑ บาท หรือ ๑ บท

เช่น กาพย์ยานี กำหนดคณะไว้ว่า

๑ บท มี ๒ บาท

๑ บาท มี ๒ วรรค

วรรคแรกมี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ

* คณะเป็นลักษณะบังคับที่ร้องกรองทุกประเภทต้องมี

เขียนโดย ภาษาสยาม
วันพุธที่ 10 กันยายน 2008 เวลา 13:50 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 28 มิถุนายน 2009 เวลา 18:15 น.

คำ

คำเป็นหน่วยย่อยที่สุดในคณะของฉันทลักษณ์ การนับคำทางฉันทลักษณ์

ต่างจากการนับคำทางไวยากรณ์ การนับคำทางฉันทลักษณ์ถือการออกเสียงเป็นเกณฑ์

เมื่ออ่านบทร้อยกรอง ผู้อ่านจึงควรทราบลักษณะบังคับของร้อยกรองนั้นว่าบังคับจำนวนคำ

วรรคละเท่าใด เพื่อจะได้อ่านครบถ้วนตามฉันทลักษณ์ ไม่ทำให้ลีลาจังหวะของร้อยกรอง

บกพร่องไป

คำประพันธ์ประเภทโคลง กลอน กาพย์ ร่าย ไม่เคร่งครัดจำนวนคำมากนัก

แต่ในคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จะเคร่งครัดจำนวนคำมาก

ที่มา หนังสือเรียนภาษาไทย ม. ๒ นันทา ขุนภักดี